T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/533
KARAR NO : 2021/650
KARAR TR : 29/11/2021

ÖZET: Davacının sebep olduğu ileri sürülen kamu zararını ödemesinin istenilmesine ilişkin yazı üzerine ihtirazi kayıtla ödenilen tutarın iadesi isteminin,657 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile 5018 sayılı Kanun ve Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik hükümleri uyarınca tahsilin saptanması karşısında davanın görüm ve çözümünde ADLİYARGI YERİNİN görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : İ.O.
Vekili : Av. S.S.H.
Davalı : Afyonkarahisar Valiliği
Vekili : Av. R.D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Afyonkarahisar ili A.A. (YİBO) Ortaokulunda müdür yardımcısı olarak görev yaptığı dönemde davacı hakkında Maarif Müfettişliğinin soruşturma raporu kapsamında, kamu zararından bahisle mali yönden getirilen teklif doğrultusunda davacıdan istenilen ve ihtirazi kayıtla tahsil edilen bedelin iadesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali ve bedelin iadesi istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Afyonkarahisar İdare Mahkemesinin 12/11/2020 tarihli ve E.2020/377, K.2020/747 sayılı kararı ile;*"adli yargı yerinde açılacak dava sonunda hükmen tahsil yoluna gidilmesi gerektiği"* gerekçesiyle, davacı tarafından ihtirazi kayıtla ödenen bedelin iadesi isteminin reddine dair dava konusu işlemin iptaline ve ödenen bedelin yasal faiziyle davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

3. Konya Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 11/02/2021 tarihli ve E.2021/39, K.2021/221 sayılı kararı ile; davalı idarenin görev itirazı karşılanmadan esastan karar verildiği gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulü ile kararın kaldırılarak mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

4. **Afyonkarahisar İdare Mahkemesinin 13/04/2021 tarihli ve E.2021/255 sayılı ara kararı ile,**görev itirazının reddi ile mahkemenin görevli olduğuna, davalı idare vekilinin usulüne uygun itirazı üzerine de 20/04/2021 tarihli ara kararı ile 2247 sayılı Kanun'un (10. ve) 12.maddeleri uyarınca dava dosyasının yetkili makama gönderilmesine karar verilmiştir.

5. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

6. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 08/06/2021 tarihli ve YY-2021/59525sayılı kararı ile, uyuşmazlığın Türk Borçlar Kanunu kapsamında özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği düşüncesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar verilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

8. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 13.maddesine göre düşüncesi istenilen Danıştay Başsavcısı, 2577 sayılı Kanun'un 2.maddesinde belirtilen idari dava türlerine uymayan ve alacak davası şeklinde açılan davanın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde açılması gerektiği yönündeki düşüncesini belirtmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

9. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun*"Kamu Zararı"* başlıklı 71. maddesi şöyledir:

"Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı

karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,

b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,

c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması.

d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,

e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,

g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması esas alınır.

Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.

(...)

Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

10. 19/10/2006 günlü ve 26324 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01/01/2006 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe giren Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 10. maddesinin (2) numaralı fıkrasında; *"kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen kamu zararı alacaklarının sorumlulara ve ilgililere tebliğ işlemlerine, 7 nci madde gereğince yapılacak değerlendirme işlemlerinin tamamlandığı tarihten itibaren beş iş günü içerisinde başlanacağı, tebliğde; borcun miktarı, sebebi, doğuş tarihi, faiz başlangıç tarihi, ödeme yeri, yedi günlük itiraz süresi, itiraz mercii belirtilerek, söz konusu tutarın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesinin isteneceği, itirazın merkezde strateji geliştirme birimince, taşrada ise takibe yetkili birimin en üst yöneticisince on iş günü içerisinde sonuçlandırılacağı, itiraz ve itirazı değerlendirme süresinin bir aylık ödeme süresini etkilemeyeceği"* belirtilmiş, aynı maddenin (6) numaralı fıkrasında ise; *"kamu zararı alacaklarının yapılan tebligata rağmen sorumlular ve/veya ilgililerce süresinde rızaen ödenmemesi halinde ilgili alacak takip dosyasının, sürenin bitiminden itibaren beş iş günü içerisinde, alacağın hükmen tahsili için, strateji geliştirme birimi veya taşradaki ilgili takip birimince kamu idaresini temsile yetkili hukuk birimine gönderileceği"* hükme bağlanmıştır.

11. Öte yandan, yine aynı Yönetmeliğin *"Rızaen ve Sulh Yoluyla Tahsilat"* şeklini düzenleyen 13. maddesinin (1) numaralı fıkrasında; *"kamu zararından doğan alacakların, sorumluları ve/veya ilgilileri tarafından rızaen veya ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde sulh yoluyla ödenebileceği"*, (2) numaralı fıkrasında; *"oluştuğu tarih itibarıyla on altı yaşından büyükler için tespit edilen asgari ücretin bir aylık brüt tutarının yarısını geçmeyen alacakların, merkezde üst yöneticinin, taşrada ise idarenin en üst yöneticisinin izni ve sorumlunun ve/veya ilgilinin kabul etmesi koşuluyla, tebliğ tarihini izleyen aybaşından itibaren aylığından kesilerek rızaen tahsil edileceği"*, (3) numaralı fıkrasında; *"bu tutarları aşan alacağın ödenmesinin ilgili mevzuat çerçevesinde sulh yolu ile sağlanması halinde, sulh işleminin kesinleştiği tarihi izleyen aybaşından itibaren sorumlunun ve/veya ilgilinin aylığından kesilerek tahsil edilebileceği"* öngörüldükten sonra, aynı Yönetmeliğin *"İcra Yoluyla Tahsilat"* başlıklı 15. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da; *"Sayıştay ve mahkeme ilamları ile hüküm altına alındığı halde sorumluları ve/veya ilgilileri tarafından rızaen ödenmeyen kamu zararından doğan alacakların, 2004 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edileceği"* düzenlemesine yer verilmiştir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 29/11/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örgün eğitim kurumunda müdür yardımcısı olarak görev yaptığı dönemde davacı hakkında Maarif Müfettişliğinin soruşturma raporu kapsamında, kamu zararından bahislemali yönden getirilen teklif doğrultusunda istenilen ve davacıdan ihtirazi kayıtla tahsil edilen bedelin iadesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali ve bedelin iadesi istemiyle açılmıştır.

15. İncelenen uyuşmazlıkta; teftiş soruşturma raporu kapsamından, davacının o dönemde görev yaptığı okulda

bulanan 160 adet battaniye, 45 adet çiftli ranza, 34 adet yaylı yatak, 107 soyunma dolabı, 1 adet tek kişilik ranzayı tutanak ile izinsiz olarak dernek ve kuruma teslim ettiği ve TKYS modülünden zamanında bunların düşümünü yapmadığından bahisle başlatıldığı, soruşturma kapsamında davacıya isnat edilen fiilin sübut bulduğu, taşınırların belediyeye ait Göç-Der birimine ve Yarım Elma Derneğine verildiği, bunun için de her hangi bir izin veya onay alınmadığı, KBS ve TKYS modüllerinde ise taşınırların demirbaş olarak kayıtlı olduğu ve düşümlerinin yapılmasının sağlanmadığı, bu taşınırların dağıtılmasından kaynaklı kamu zararı oluştuğu, Taşınır Mal Yönetmeliği ile ilgili mevzuat uyarınca Değer Tespit Komisyonunca toplam kamu zararının 13.826,67-TL olarak hesaplandığı ve kamu zararının yarısı olan 6.933,35-TL'nin işleyecek faiziyle tahsili yönünde görüş bildirildiği ve davacının bunu ihtirazi kayıtla ödediği, davacı tarafından ödenilen miktarın iadesi başvurusunda bulunulması üzerine dava konusu işlemle cevap verildiği, bu işlemin iptali ve bedelin ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açıldığı, davalı idarece sunulan görev itirazının mahkemece reddedildiği anlaşılmaktadır.

16. Olayda, yukarıda sözü edilen mevzuat ve ilgili maddeleri uyarınca kamu alacağının takibe yetkili birimlerce, borcun miktarının, sebebinin, doğuş tarihinin, faiz başlangıç tarihinin, ödeme yerinin, itiraz süresinin, itiraz merciinin Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmediği; dolayısıyla, 5018 sayılı Kanunun 71. maddesinde tanımlanan kamu zararının tahsil ve takibinde bu maddeyle, anılan maddeye dayanılarak yürürlüğe konulan Yönetmelikte yer alan hükümlerin uygulanması gerektiği; bu hükümlere göre kamu zararının tahsili için öncelikle sorumlu personelin rızaen ve sulh yoluyla ödeme yapması gereğinin kendisine tebliğ edileceği; kamu zararı nedeniyle ortaya çıkan alacağı personelin rızaen ödememesi durumunda 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na göre takip yapılacağı; bu Kanuna göre takip başlatılmadan idarenin söz konusu alacağın tahsilini personelin aylığından re'sen kesinti yapmak suretiyle sağlayamayacağı; ortaya çıkan kamu zararının tahsili/tazmini hususunda idarenin re'sen icra yetkisinin bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

17. Bu durumda, davaya konu edilen husus herhangi bir idari işlem veya eylemden kaynaklanmayıp, davacının *"cebri icra"* zanniyla da olsa kendi rızasıyla yaptığı ödemenin hukuka aykırılığı iddiasıyla iadesi istemine ilişkin olduğundan, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirtilen idari dava türlerine uymaması nedeniyle ve tahsilin 657 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile 5018 sayılı Kanun ve Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik hükümleri uyarınca gerçekleştirilmiş olduğunun saptanması karşısında, davacının haksız yere ödediğini iddia ettiği paranın iadesi için alacak davası şeklinde açmış bulunduğu davanın 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu kapsamında özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının olumlu görev uyuşmazlığının kabulü ile görev itirazının reddine dair Afyonkarahisar İdare Mahkemesinin 13/04/2021 tarihli ve E.2021/255 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Afyonkarahisar İdare Mahkemesinin 13/04/2021 tarihli ve E.2021/255 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

29/11/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN